

Institutet för
FRAMTIDSSTUDIER

www.iffs.se

Anders Ekholm
Senior Rådgivare

Agenda

- Varför är det så svårt att göra något åt vård, skola, omsorg?
- Allt fler administratörer verkar inte lösa samhällets problem
- Statens roll som möjliggörare, puckelfinansiär och pådrivare

Agenda

- **Varför är det så svårt att göra något åt vård, skola, omsorg?**
- Allt fler administratörer verkar inte lösa samhällets problem
- Statens roll som möjliggörare, puckelfinansiär och pådrivare

Mikrosystem

All vård, skola, omsorg produceras i mötet mellan medborgaren – systemet (i vid bemärkelse) och professionerna

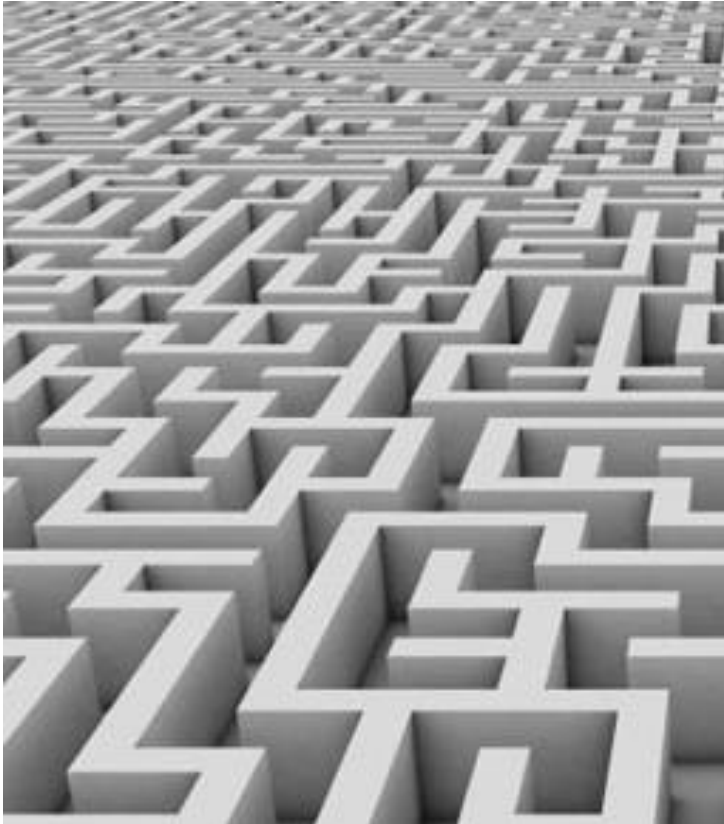
Alla reformer som inte förändrar detta möte kommer inte heller förändra resultat, kvalitet eller effektivitet.

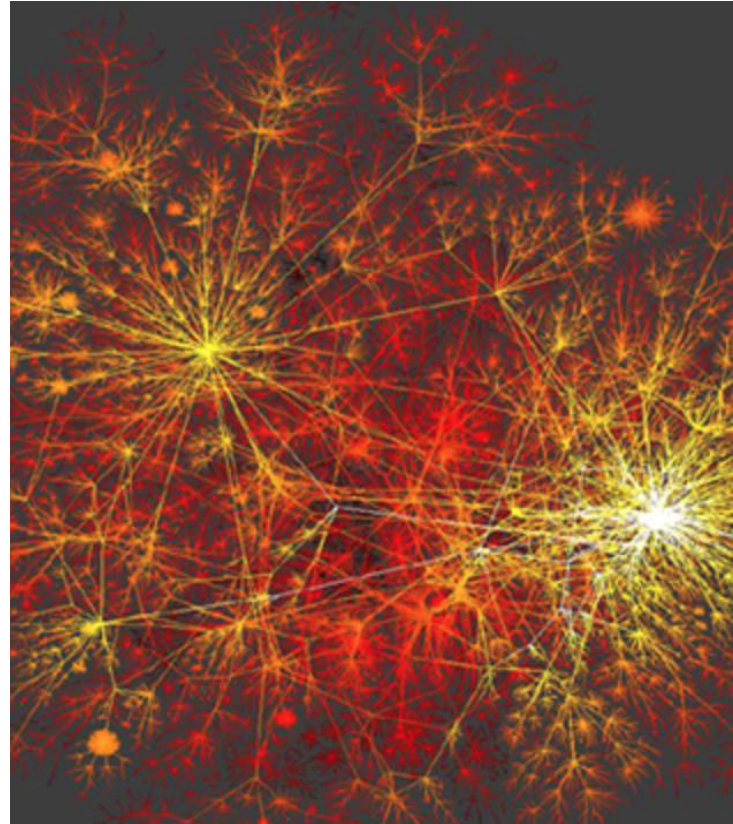
Dave Snowden's Cynefin framework

Komplicerade system

Komplexa
självorganiserande
system

Vad kännetecknar ett framgångsrikt komplext system?

- Enkla regler som styr mot resultat
- Halvera alla ledtider – varje år
- Förbättra bemötandet – varje månad
- Mät hur den sämsta tio procenten har det, aldrig medelvärden
- Ta tag i dålig utveckling – direkt!
- Självorganisation
- ”Tight – loose – tight”

Det finns ingen bästa organisation eller metod!

Agenda

- Varför är det så svårt att göra något åt vård, skola, omsorg?
- **Allt fler administratörer verkar inte lösa samhällets problem**
- Statens roll som möjliggörare, puckelfinansiär och pådrivare

Vi agerar som om vi levde i det komplicerade samhället

- Vi kan relativt väl hantera enkla, deterministiska system/invånare
- Men krav ställs, från invånare och politiker att vi ska kunna hantera även de mer allvarliga, komplexa samhällsproblemen
- Eftersom vi i lägre grad är auktoritetstroende och i ökande grad individcentrerade, kräver vi att våra institutioner också ska kunna hantera komplexa samhällsproblem
- Institutionerna reagerar med att gör mer av det de gör idag – vilket snarast förvärrar problemen

Allt fler administratörer arbetar med att finna den bästa metoden och organisationen

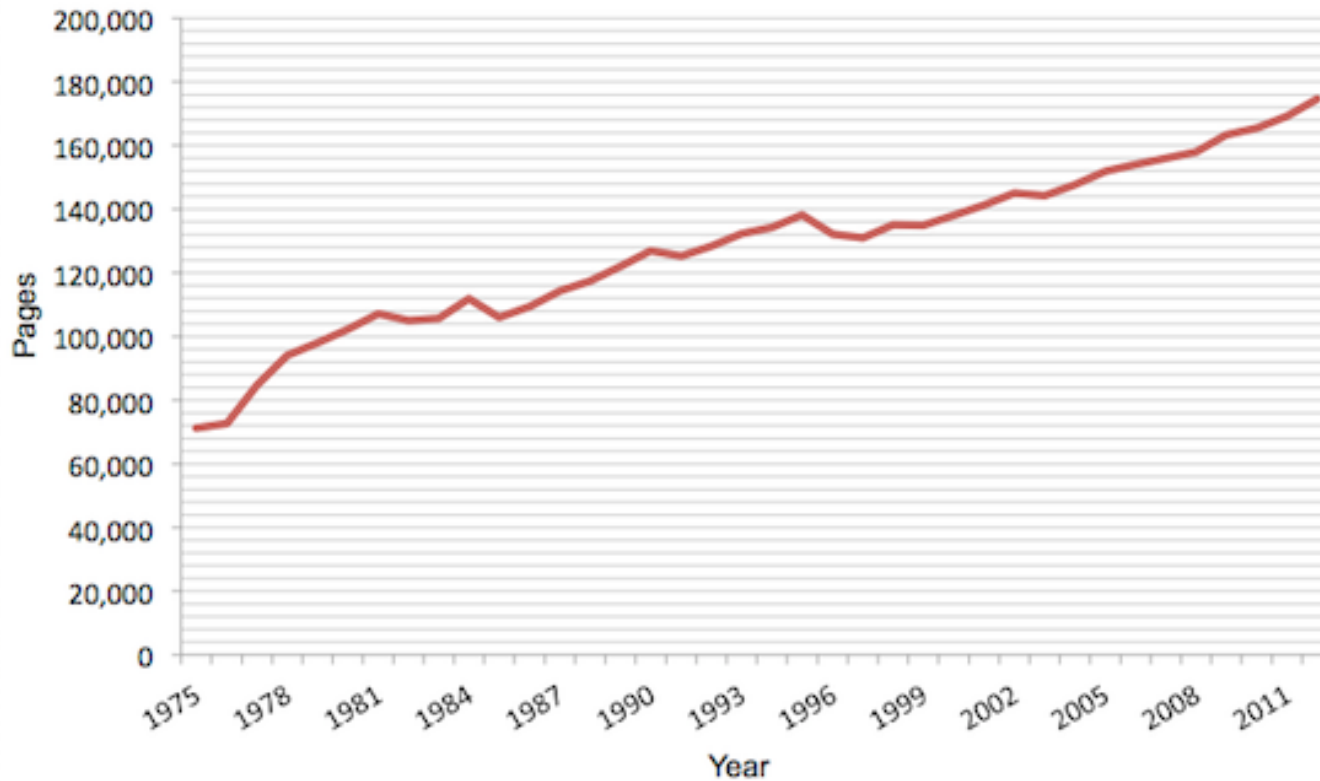
- 2001–2013 ökade antalet chefer och administratörer i offentlig sektor med 50 procent
- Vårdpersonal: **-6 procent**
- Lärare inkl. högskola: **-17 procent**
- Psykologer, socialsekreterare mfl.: **+22 procent**
- Totalt offentlig sektor: **+0,7 procent**

De senaste tio åren har antalet administratörer i kommunerna ökat med 16 000 heltidsekvivalenter. Samtidigt har inga verksamheter på något påtagligt sätt blivit bättre. Skolan definitivt sämre → Alla (i princip) tillkommande administratörer tillhör kategorin ej värdeskapande.

Regelverken ökar i omfattning

Figure 1: Total Number of Pages in the Code of Federal Regulations 1975 -- 2011

Källa: <http://slatestarcodex.com/2017/02/09/considerations-on-cost-disease/>

Den stora utmaningen

- Det är (mikro)systemet som är problemet
- De som styr är förstås aktiva delar av detta
- De som bestämmer är en viktig del av problemet
- Antagligen behöver vi ha färre av dessa
- Kommer de att besluta det själva?

Svårigheten ligger inte i att hitta nya idéer, utan att lämna de gamla.
John Maynard Keynes

Agenda

- Varför är det så svårt att göra något åt vård, skola, omsorg?
- Allt fler administratörer verkar inte lösa samhällets problem
- **Statens roll som möjliggörare, puckelfinansiär och pådrivare**

Mycket av det som behöver göras är förbjudet

- "Hela Sverige ska leva!", **men** förbud mot teleundervisning
- "Kommunerna måste bli mer effektiva och likabehandlande!", **men** förbud mot automatisk myndighetsutövning (i kommuner)
- "Vårdkedjorna måste samordnas!", **men** förbud mot informationsöverföring mellan vård och omsorg
- "Mer välfärdsteknologi", **men** civilingenjörer får ej vara chef
- "Personcentrerad vård, skola omsorg!", **men** förbud mot informationsöverföring och profilering
- Kommunerna står för 25% av vården, **men** får inte anställa läkare

Statens roll

Möjliggörare

- Administrativa frizoner
- Regelakut
- Digital infrastruktur
- Analytiker och metodnätverk
- Pool av lösningspersoner

Puckelfinansiär

- IT-Miljard?
- Order till myndigheter att bistå
- Experimentverkstäder och finansiering
- Gratis gemensamma appar mm som kan användas om man inte gör något annat

Pådrivare

- Kräv ständiga förbättringar av kvalitet och resultat i realtid av de sämsta 10 procenten
- Träffa varje kommun/region 1 gg/mån för uppföljning
- Erbjud stöd
- Ta hem tips på generella stöd – och lös dom snabbt!
- Specifika utbildningar för just de grupper av kommuner som har problem

Institutet för
FRAMTIDSSTUDIER

www.iffs.se